

for en Familie, der har rebellig Villie til at hjælpe sig selv, at komme ind under det tvungne Fattigvæsen; men ogsaa for Communens egen Skuld, troer jeg, den gjør vel deri, idet den i mange Tilfælde vil kunne tilstoppe Kilden til Fattigdommen inden den voxer op og bliver til en Strøm. Det er kun Maaden, hvorpaa Udvalget har villet bringe dette tilveie, hvori jeg ikke kan være enig med det. Under andre Sagers Behandling har jeg her tidligere haft Leilighed til at udtale min Betragtning af Grundlaget for og Betydningen af de Fattiges Kasse, en Betragtning, som grunder sig paa min Opfattelse af den Tanke, der i sin Tid har baaret Lovforslaget om den frie Fattigforsørgelse frem, som har udtalt sig igjennem Forhandlingerne om denne Sag paa Rigsdagen, og som har fundet sit Udtryk i Lovens bestemte Ord. Denne Tanke er Frivilligheden, ikke blot med Hensyn til Anvendelsen og Uddelingen af de Midler, der tilhøre Kassen, men ogsaa med Hensyn til Maaden, hvorpaa den skal have sine Indtægter. Frivilligheden er efter min Betragtning et stort Gode i alle menneskelige og borgerlige Forhold, et stort Gode for Samfundet, hvor den pleies og trives, saavel som for den Enkelte deri. Derfor har jeg altid været med og givet min Stemme til Forslag, der ere gaaede ud paa at stænke Frivilligheden en Plads i alt Fald ved Siden af de tvungne Indretninger, og jeg anseer den for ligesaa berettiget og velgjørende paa det Omraade, hvorom her er Tale, som paa ethvert andet. Derfor har jeg været imod, at man søgte at gjøre denne Indretning til, hvad der efter min Mening er noget ganske Andet, end der oprindeligt har været Tanken derved. Man blander Noget sammen dermed, som ikke hører dertil, som ikke tjener til Fremme for Sagen, men efterhaanden netop vil blive til Skade for den; det er min Overbevisning, at, naar man ikke holder Kassen paa Frivillighedens Grund, vil Frivilligheden efterhaanden trække sig tilbage, og den vil kun faae sine Indtægter fra de tvungne Bidrag, og sølgelig blive noget heelt Andet, end den var. Her er ikke Tale om at indføre noget Ngt, men kun om at værne om, at det bliver bestaaende, som allerede har bestaaet i en Række af Aar, og hvorom man,

selv naar man vil fremdrage det meest Uforbeholdt, der kan siges derom, kun kan sige, at det er Smaat, hvad det har virket, men at det dog har virket til Gavn, og det Smaa kan jo altid i Tidens Løb udvikle sig til noget Større og Bedre. Derfor har jeg sagt derom og maa gjentage derom det gamle bekendte Ord: Fordærv det ikke, der er en Betsignelse derved! Men jeg skal ikke vidtløftigt opholde mig derved; det høitærede Thing har ved flere Afstemninger meget tydeligt givet tilkjende, at det's Fleertal i saa Henseende har en anden Mening end min. Men der er en anden Side af Sagen, som jeg ikke kan lade være her at fremhæve, og det er, at det er mig ikke muligt at forstaae, at man kan opretholde den Bestemmelse, som findes i Loven af 8de Marts 1856 om den frie Fattigforsørgelse, og saa vedtage saadanne Bestemmelser som den, der nu allerede ved flere Afstemninger er bleven vedtagen, angaaende dette Anliggende, og som det, Udvalget her har stillet, uden at man bringer Lovene i Modsigelse med hinanden, og det ikke blot med Hensyn til deres Mand, men ogsaa ligefrem med Hensyn til deres Bogstav, og det forekommer mig, at dette selv i de mindre Forhold paa Lovgivningens Omraade er overmaade uheldigt. Det hebbes nemlig med bestemte Ord i Loven af 8de Marts 1856, at de Fattiges Kasse skal have sin Indtægt af, hvad der indkommer i Kirken gjennem Tavlerne og Bøsserne, eller ved Gaver, hvormed de Fattige paa anden Maade og ved andre Leiligheder blive betænkte; det er altsaa ved frivillige Gaver, at Kassen skal have sine Indtægter, det er derved, at man vil skaffe Midler tilveie til den frie Fattigforsørgelse, hvad der ogsaa er i selve Sagens Natur. Naar man nu her foreslaaer, at der skulde kunne gives Bidrag dertil af Sogneforstanderstaberne, Bidrag, der jo blive udstrevne hos Beboerne paa lignende Maade som enhver anden Udgift, og som i fornødent Fald fremtvinges ved Udpantning, hvorledes kan man da sige, at det er Gaver, som de Fattige blive betænkte med? Hvem er Giveren, og hvis er Gaven? Jeg kunde forstaae, at man sagde: Loven af 8de Marts 1856 have vi ikke længere nogen Brug for, i alt Fald ikke i den